

HALK SAĞLIĞI İLE İLGİLİ TEMEL KAVRAMLAR

İÇİNDEKİLER;

- 1.GİRİŞ
- 2.KAVRAMLAR, TANIMLAR
 - 2.1 Sağlık Nedir?
 - 2.2. Sağlığı Etkileyen Faktörler
 - 2.2.1. Sağlığı Etkileyen Bireysel Faktörler
 - 2.2.2. Sağlığı Etkileyen Çevresel Faktörler
 - 2.4 Subjektif Olarak Sağlık

İÇİNDEKİLER;

- 2.5. Objektif Olarak Sağlık
- 2.6. Negatif Sağlık
- 2.7. Nötral Sağlık
- 2.8. Pozitif Sağlık
- 2.9. Hastalık Nedir?
 - 2.9.1. Sağlık ve Hastalığın Klinik Düzeyleri
 - 2.9.1.1. Optimal Sağlık Durumu

İÇİNDEKİLER;

- 2.9.1.2. Sub-Optimal Sağlık Durumu
- 2.9.1.3. Klinik Dönem
- 2.9.1.4. Ağır Hastalık Dönemi
3. HOLİSTİK SAĞLIĞIN TANIMI
4. ÖZ SORUMLULUK
5. ÖZ BAKIM

İÇİNDEKİLER;

6. KÜLTÜR İLE İLGİLİ TEMEL KAVRAMLAR
 - 6.1. Kültür Nedir?
 - 6.2. Üst Kültür Kavramı
 - 6.3. Alt Kültür Kavramı
 - 6.4. Kültürleme
 - 6.5. Kültürleşme
 - 6.6. Kültürel Yayılma
 - 6.7. Kültürel Gecikme

İÇİNDEKİLER;

- 6.8. Kültürel Şok
- 6.9. Kültürel Asimilasyon
- 6.10. Kültürel Yozlaşma
- 6.12. Kültür Emperyalizmi
7. SAĞLIĞI ETKİLEYEN KÜLTÜREL FAKTÖRLER

HEDEFLER

- Sağlık Kavramını Tanımlayabilecek
- Sağlığı Etkileyen Bireysel Faktörleri Sayabilecek
- Sağlığı Etkileyen Çevresel Faktörleri Sayabilecek
- Sağlık ve Hastalığın Klinik Düzeylerini Sayabilecek
- Holistik Sağlığı Tanımlayabilecek

HEDEFLER

- Öz-sorumluluk Kavramını Tanımlayabilecek
- Öz-bakım Kavramını Tanımlayabilecek
- Kültür Kavramını Tanımlayabilecek
- Üst Kültür Kavramını Tanımlayabilecek
- Alt Kültür Kavramını Tanımlayabilecek
- Kültürleme Kavramını Tanımlayabilecek

HEDEFLER

- Kültürleşme Kavramını Tanımlayabilecek
- Kültürel Yayılma Kavramını Tanımlayabilecek
- Kültürel Gecikme Kavramını Tanımlayabilecek
- Sağlığı Etkileyen Kültürel Faktörleri Sayabilecek

1.GİRİŞ

Bir toplumun sağlık ve hastalık konuları hakkındaki bilgisi, görüşü, anlayışı ve bunlara ilişkin uygulamaları, o toplumun sosyo-ekonomik yapısı, eğitim düzeyi ve kültürü yoluyla biçimlenmektedir.

1.GİRİŞ

Bir toplum için geçerli olan sağlık ya da hastalığa ilişkin bilgi ve davranışlar bir başka topluma göre değişik olabilmektedir.

Belirli bir homojen yapı gösteren toplum içinde gruplar, hatta bireyler arasında bu yönden farklılıklar söz konusudur.

1.GİRİŞ

Bu nedenle, o toplumun sağlığını korumada ve yükseltmede, olası hastalık ve sakatlık durumlarının erken tanı ve tedavisi ile rehabilitasyon çalışmalarından başarı elde etmek için, halk sağlığı ile ilgili kavram ve tanımların bilinmesinde yarar vardır.

2. KAVRAMLAR, TANIMLAR

2.1. Sağlık Nedir?

İnsanların yaşamında sağlık, önemli bir yer tutmaktadır.

Dünya Sağlık Örgütü'nün klasik tanımına göre sağlık; sadece hastalık veya sakatlık halinin olmayışı değil, bedensel, ruhsal ve sosyal yönden tam bir iyilik halidir.

2.1. SAĞLIK NEDİR?

1986 yılında Ottawa sözleşmesi ile bu tanım daha ileriye götürülerek; sağlık 'bir birey ya da grubun bir yandan arzularını tanımlayıp gerçekleştirmeye ve gereksinimlerini karşılamaya, diğer yandan çevresini değiştirmeye ve onunla baş etmeye muktedir olabilmesi' anlamını almıştır.

2.1. SAĞLIK NEDİR?

Sağlık;

- Subjektif açıdan belli bir zamanda kişinin kendini enerjik, canlı ve sağlıklı hissetmesi;
- Objektif açıdan fiziki muayene ve laboratuvar sonuçları doğrultusunda bir bozukluk, yetersizlik ve hastalığın olmaması;

2.1. SAĞLIK NEDİR?

- Fonksiyonel açıdan kişinin toplumsal yaşam içerisindeki rol ve sorumluluklarını bağımsız bir şekilde yerine getirebilmesi,

2.1. SAĞLIK NEDİR?

- Ruhsal açıdan kişinin iç ve dış çevresini gerçekçi biçimde algılaması ve değerlendirmesi, duygu-düşünce ve davranışlarını kontrol edebilmesi;

2.1. SAĞLIK NEDİR?

- Sosyal yönden kişinin aile, meslek, gelir, statü, sosyal destek, yaşadığı sosyal ve kültürel çevre ve yaşam tarzının sağlıklı bir yaşam için gereken nitelikte olması.

2.1. SAĞLIK NEDİR?

- Psikolojik yönden kişinin sosyal şartlara ilişkin olumlu algılara sahip olması,
- Optimal sağlık düzeyini sürdürmesi için gerekli sağlıklı koruyucu ve geliştirici alışkanlıklar kazanması ve iyilik halini artırma yönelimi içerisinde olması olarak tanımlayabiliriz.

2.2. SAĞLIĞI ETKİLEYEN FAKTÖRLER

- Sağlığın korunması ve geliştirilmesinde sağlığı etkileyen faktörleri bilmek ve tanımlamak halk sağlığı uygulamalarının başarısı bakımından oldukça önemlidir.

2.2. SAĞLIĞI ETKİLEYEN FAKTÖRLER

Bireylerin sağlık durumu, hem değiştirilemez olarak görülen, hem de değiştirilip önenebileceği düşünülen pek çok farklı etmen tarafından belirlenmektedir.

2.2. SAĞLIĞI ETKİLEYEN FAKTÖRLER

2.2.1. Bireysel Faktörler

2.2.2. Çevresel Faktörler

2.2.1. SAĞLIĞI ETKİLEYEN BİREYSEL FAKTÖRLER

- Kalıtsal nedenler, gen, hormon ve metabolizma bozuklukları,
- Yaş, cinsiyet, ırk, zeka ve motivasyon gibi kişisel özellikler,
- Fizyolojik süreçler,

2.2. SAĞLIĞI ETKİLEYEN BİREYSEL FAKTÖRLER

- Fiziksel büyüme ve gelişme,
- Vücut onarım mekanizmaları,
- Alışkanlıklar, psikolojik yapı ve davranışlardır.

2.2.1. SAĞLIĞI ETKİLEYEN ÇEVRESEL FAKTÖRLER

Çevre, doğrudan hastalık sebebi olabileceği gibi bazı hastalıkların oluşmasını kolaylaştırabilir yada bazı hastalıkların gidişini ve sonucunu etkileyebilir.

2.2.1. SAĞLIĞI ETKİLEYEN ÇEVRESEL FAKTÖRLER

- **Fiziksel Etmenler:**
Sıcaklık, soğuk, ışın, travma, içme ve kullanma suyu, atıklar, konut sağlığı, iklim koşulları, hava ve su kirliliği, giyeceklerimiz, barınak şartları, iş yeri ve çalışma şartları, kamuya açık yerler, mezarlıklar başlıca fiziksel çevre öğeleridir.

2.2.1. SAĞLIĞI ETKİLEYEN ÇEVRESEL FAKTÖRLER

- **Kimyasal Etmenler:** Zehirler, kanser oluşuna neden olan bazı etkenler buna örnek verilebilir.
- **Temel Madde Eksiklikleri:** Bazı maddeler insanın sağlıklı olabilmesi ve hayatsal olayların yürütülebilmesi için dışarıdan alınmaları gerekir. Buna temel maddeler denmektedir. Vitaminler, esansiyel aminoasitler veya yağ asitleri, mineraller gibi.

2.2. SAĞLIĞI ETKİLEYEN ÇEVRESEL FAKTÖRLER

- **Biyolojik Etmenler:** Kişinin çevresinde bulunan bütün canlılar ve bu canlılara ait ürünler biyolojik çevreyi oluşturur. Mikroorganizmalar, asalaklar, bitkiler, hayvanlar ve insanlar, hayvansal ve bitkisel besinler, mantarlar ve diğer etkenler biyolojik etkenleri oluşturur. Bunlar canlı vücudunda hastalık yapabilirler.

2.2. SAĞLIĞI ETKİLEYEN ÇEVRESEL FAKTÖRLER

- **Psikolojik Etmenler:** Yaşamda sık duyulan stres, ruhsal zorlanma vb. durumlar.
- **Sosyal, Kültürel ve Ekonomik Etmenler:**

2.3. SUBJEKTİF SAĞLIK:

İyilik halinin anlaşılabilmesi için sağlık kavramı "subjektif" ve "objektif" olarak ikiye ayırıp incelenebilir.

2.3. SUBJEKTİF SAĞLIK:

Subjektif Sağlık:

Bireyin kendisini, fiziksel, sosyal ve ruhsal yönden durumunu algılaması halidir.

Bu bakış açısına göre birey, hasta olmadığı halde kendisini hasta ya da hasta olduğu halde kendisini sağlıklı algılayabilir.

2.4. OBJEKTİF SAĞLIK:

Tanı testleri ve doktor muayenesine göre hastalığın olmamasıdır.

Bu durumda bir kişiye sağlıklı denebilmesi için; hem bireyin subjektif olarak kendini sağlıklı hissetmesi hem de objektif olarak gerçekten sağlıklı olması gerekmektedir.

2.5. NEGATİF SAĞLIK:

Tedavi ve rehabilitasyon gereken sağlık durumudur.

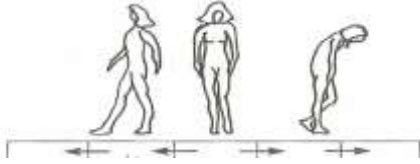
Negatif sağlık davranışları: Sigara içme, ilaç-alkol kullanımı, yetersiz diyet gibi sağlık için var olan veya olası zararlı uygulamaları kapsar.

2.6. NÖTRAL SAĞLIK:

Herhangi bir hastalık ya da sakatlık durumunun olmadığı, dengeli bir sağlık durumunu ifade eder. Sağlığı koruma ve hastalıkları önleme çabalarıyla nötral sağlık durumu devam eder.

SAĞLIK SÜREKLİLİĞİ İÇİNDE SAĞLIK DÜZEYLERİ

Pozitif Sağlık Nötral sağlık Negatif Sağlık

2.7. POZİTİF SAĞLIK:

Geliştirilmesi nötral sağlık durumundan sonra ulaşılan iyilik düzeyinin artırılması ile ilgili olup, yaşam kalitesini ve potansiyel sağlığı geliştiren sağlık davranışlarını belirtmektedir.

2.8. HASTALIK NEDİR?

Hipokrat (MÖ 4. yy.) hastalıkların doğaüstü güçlerle değil, doğal etkenlere bağlı olduğunu ileri sürmüştü; vücutta bulunan kan, balgam, sarı safra ve kara safradan herhangi birinin dengesi bozulduğunda hastalık oluştuğunu belirtmiştir.

2.8. HASTALIK NEDİR?

Tıbbi açıdan hastalık, belirli işaret ve semptomlarla kendisini gösteren patolojik bir anormalliği, muayene etmesi ve tıbbi literatüre göre kişinin subjektif yakınmalarını bir hastalık tanısına bağlaması anlamına gelmektedir.

2.8. HASTALIK NEDİR?

Toplumsal-kültürel içerikli bir kavram olarak hastalık, sağlıksızlığın veya patolojik sürecin sonuçlarının birey tarafından algılanması, bireyin ağrı, acı duyma durumunu belirtir.

2.8. HASTALIK NEDİR?

Subjektif olarak algılanan hastalık organik bozukluğun neden olduğu sonuçları değişik derecelerde etkiler ve bu sonuçlardan etkilenir.

2.8.1. SAĞLIK VE HASTALIĞIN KLİNİK DÜZEYLERİ:

- 2.8.1.1. **Optimal Sağlık Durumu:** Kişinin tam iyilik halinde olmasını ifade eder.
- 2.8.1.2. **Sub-optimal Sağlık Durumu:** Herhangi bir hastalığın kuluçka döneminde olunması, hafif belirtilerin üstü kapalı yer alması.
- 2.8.1.3. **Klinik Dönem:** Belirtilerin olduğu dönemdir.
- 2.8.1.4. **Ağır Hastalık Dönemi:**

3.HOLİSTİK SAĞLIĞIN TANIMI

Holistik sağlık, kişinin sosyal, ruhsal, fiziksel yönlerden bir bütün olarak ele alınması gerektiğini savunur.

Kişinin etkileşim içinde olduğu alanlarla birlikte değerlendirilmesi gerektiği belirtir.

4. ÖZ SORUMLULUK

Her birey kendi sağlığının değerini bilmeli ve kendi sağlığından sorumlu olmalıdır.

Bunun için kişiler eđitilmeli ve bilinçlendirilmelidir.

4. ÖZ SORUMLULUK

Bireyin, bir hastalıktan korunmak için kendisine önerilen davranışı yapmasını etkileyen en önemli faktör "bireyin hastalığı algılaması"dır.

4. ÖZ SORUMLULUK

- Eđer birey hastalığa yatkınsa ve semptom gösteriyorsa, önerilen davranışı kolaylıkla uygulayabilir.
- Hastalık semptomu göstermiyor ancak yatkınlık varsa, öncelikle bireyin bu yatkınlığı algılaması sağlanmalıdır.

4. ÖZ SORUMLULUK

- Bu aşamada medya aracılığı ile eğitim kampanyaları, bireyleri duyarlı hale getirebilir.
- Bunun sonucunda birey hastalığı kendisi açısından değerlendirmeye başlar, önemini ve ciddiyetini kavrar.

4. ÖZ SORUMLULUK

- Bu süreci, bireyin demografik, psikososyal, hastalıkla ilgili bilgi düzeyi etkiler.
- Bu faktörler, bireyin önerilen davranışın yararları ve kendisindeki engelleyici faktörleri algılamasını da etkileyebilir.
- Sonuçta birey davranışı uygular yada uygulamayabilir.

5. ÖZ BAKIM:

Öz-bakım, bireyin yaşama, sağlığı ve iyilik durumunu sürdürmek için sağlık etkinliklerini uygulama yeteneği kısacası kendi sağlığına katılımdır.

Eđitimle kazanılan bir davranış olan öz-bakım, bireylerin yerine getirmesi gereken temel insan gereksinimleridir.

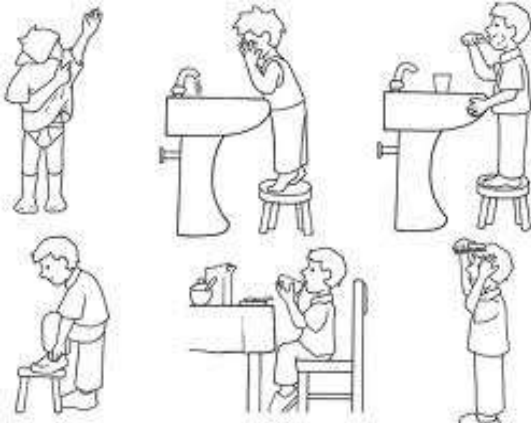
5. ÖZ BAKIM:

Bu gereksinimler karşılanmadığı ve bakım sürdürülmediği zaman insan ve toplum sağlığı olumsuz yönde etkilenir.

5. ÖZ BAKIM:

Öz-Bakım Gereksinimleri;

- Yeterli hava, su, besin alımının sürdürülmesi,
- Boşaltım işleminin sürdürülmesi,
- Aktivite-dinlenme arası dengenin sürdürülmesi,
- Yalnızlık-sosyal etkileşim arası dengenin sürdürülmesi,
- İnsan yaşamındaki risklerin önlenmesi,
- Sosyal gruplarda işlev görme gücünün geliştirilmesi olarak sıralanabilir.

6. KÜLTÜR İLE İLGİLİ TEMEL KAVRAMLAR

6.1. Kültür:

Bir toplumun tarihsel süreç içinde ürettiği ve kuşaktan kuşağa aktardığı her türlü maddi ve manevi özelliklerin bütününe kültür denir.

Kültür, bir toplumun kimliğini oluşturur, onu diğer toplumlardan farklı kılar.

Kültür, toplumun yaşayış ve düşünüş tarzıdır.

6. KÜLTÜR İLE İLGİLİ TEMEL KAVRAMLAR

6.1. Kültür:

Tylor kültürü "bir toplumun üyesi olarak insanın kazandığı bilgi, sanat, gelenek-görenekle ve benzeri yetenek, beceri ve alışkanlıkları içeren karmaşık bir bütün" olarak tanımlamıştır .

6. KÜLTÜR İLE İLGİLİ TEMEL KAVRAMLAR

Kültür, genel olarak iki öğeden oluşur;

a) **Maddi Kültür Öğeleri:** binalar, her türlü araç-gereç, giysiler vb.

b) **Manevi Kültür Öğeleri:** inançlar, gelenekler, normlar, düşünce biçimleri vb.

6. KÜLTÜR İLE İLGİLİ TEMEL KAVRAMLAR

6.2. Üst Kültür:

Bir toplumda geçerli olan genel kültür özellikleridir. Toplumun her kesiminde bilinir ve benimsenir.

Örneğin; Genel Türkiye kültürü, genel Çin kültürü, genel İtalyan kültürü gibi...

6. KÜLTÜR İLE İLGİLİ TEMEL KAVRAMLAR

6.1. Alt Kültür:

Üst kültür içindeki din, dil, töre ve etnik köken bakımından kendine özgü özelliklere sahip toplulukların kültürüdür.

Bu farklılıklar; davranış birimleri, giyim, dil, inanış, gelenekler vb. biçimlerde ortaya çıkabilir.

6. KÜLTÜR İLE İLGİLİ TEMEL KAVRAMLAR

6.1. Alt Kültür:

Örneğin; Türkiye'deki kürt, laz, alevi, yörük kültürü vb.

6. KÜLTÜR İLE İLGİLİ TEMEL KAVRAMLAR

6.4. Kültürleme:

Bireyin doğumdan ölüme kadar toplumun istek ve beklentilerine uyacak şekilde etkilenmesi ve değiştirilmesidir.

Kültürleme bilinçsiz, yaygın, kendiliğinden, rastgele, bireysel öğrenmeleri ve şartlandırmaları kapsar.

6. KÜLTÜR İLE İLGİLİ TEMEL KAVRAMLAR

6.4. Kültürleme:

Örneğin;

Çocuğun ya da gencin, büyüklerinin olumlu ya da olumsuz davranışlarını model alarak kendiliğinden davranması bir kültürlemedir.

6. KÜLTÜR İLE İLGİLİ TEMEL KAVRAMLAR

6.5. Kültürlenme:

Kültürler arasında etkileşim sonucunda gerçekleşir ya da farklı toplumlardan gelen birey ve grupların buluşması ve bir etkileşim sürecine girmesiyle başlar.

Bir bireyin ya da grubun kendi kültüründe bulunmayan, yepyeni bir birleşime varmasıyla kültürlenme gerçekleşir.

6. KÜLTÜR İLE İLGİLİ TEMEL KAVRAMLAR

6.5. Kültürlenme:

Örneğin;

Köyden büyük kente göç eden bir bireyin, kendi bölgesine özgü kültürel öğeleri ve kentte karşılaştığı yeni kültürel öğeleri kendinde birleştirmesiyle kültürlenme ortaya çıkar.

6. KÜLTÜR İLE İLGİLİ TEMEL KAVRAMLAR

6.6. Kültürleşme:

Bir kültürün başka bir kültürden birtakım unsurlar almasıdır.

Kültürleşme, bir kültürün zorlamasına dayalı olarak gerçekleşmez.

Toplumsal, ekonomik, düşünsel gelişmeler yoluyla olur.

Kültürleşme ile her iki kültür öğesi de değişime uğrar.

6. KÜLTÜR İLE İLGİLİ TEMEL KAVRAMLAR

6.6. Kültürleşme:

Örneğin;

- Aynı mahallede oturan Türk ve Kürt toplulukların zamanla birbirini etkilemesi,
- Avrupa Birliğine üye ülkelerin kültürel etkileşime girmesi vb.

6. KÜLTÜR İLE İLGİLİ TEMEL KAVRAMLAR

6.7. Kültürel Yayılma:

Belli bir toplumda kültürün maddi ve manevi öğelerinin dıştan içe ya da içten dışa doğru yayılmasıdır.

Geçmiş yıllarda misyonerler, tüccarlar, göçmenler aracılığıyla gerçekleşen kültürel yayılma, günümüzde kitle iletişim araçlarıyla gerçekleşmektedir.

6. KÜLTÜR İLE İLGİLİ TEMEL KAVRAMLAR

Örneğin;

- Spagettinin İtalya'dan, Ulusçuluk fikrinin Fransa'dan,
- Tütün içmenin Kuzey Amerika yerlilerinden
- Yoğurdun Türklerden dünyaya yayılması gibi...

6. KÜLTÜR İLE İLGİLİ TEMEL KAVRAMLAR

6.8. Kültürel Gecikme:

Kültürün maddi unsurlarının hızlı değişmesine rağmen, manevi unsurlarının yavaş değişmesi sonucunda ortaya çıkan dengesiz durumdur.

Maddi kültür öğelerindeki değişimler, manevi kültür öğelerinden daha hızlı olmaktadır.

6. KÜLTÜR İLE İLGİLİ TEMEL KAVRAMLAR

6.8. Kültürel Gecikme:

Yeni bir buluş ya da üretilen teknolojik aracın, başka bir ülkeye hızlı bir şekilde sokulması kültürel gecikmelere neden olur.

6. KÜLTÜR İLE İLGİLİ TEMEL KAVRAMLAR

6.8. Kültürel Gecikme:

Örneğin: Türkiye'de 1950'den sonra gerçekleşen tarımda makineleşme yoğun bir göçe neden olmuştur. Kırsal yaşantısından kopan birey, kent yaşantısına uyum sağlamakta zorluklar çekmiştir.

6. KÜLTÜR İLE İLGİLİ TEMEL KAVRAMLAR

6.9. Kültürel Şok:

Kendi kültür ortamından başka bir kültür ortamına katılan bireylerin yaşadıkları bunalm ve uyumsuzluk durumudur.

6. KÜLTÜR İLE İLGİLİ TEMEL KAVRAMLAR

6.9. Kültürel Şok:

Örneğin; Almanya'ya giden ilk Türk işçilerin uyum sorunları, kentten köye gelin olan bir kızın uyum sorunu, doğuda bir köye atanan yeni İzmirli öğretmenin uyum sorunu gibi vb.

6. KÜLTÜR İLE İLGİLİ TEMEL KAVRAMLAR

6.10. Kültürel Asimilasyon:

Bir kültürün, kendi içindeki azınlık kültürü eritmesi ve kendine benzetmesidir. Asimilasyon normal bir süreçle olabildiği gibi devlet eliyle zorla da olabilir.

6. KÜLTÜR İLE İLGİLİ TEMEL KAVRAMLAR

6.10. Kültürel Asimilasyon:

Örneğin; Bulgar Türklerinin zamanla Slavlar içinde erimesi, Anadolu'daki Türklerden önceki eski halkların Türk kültürü içinde erimesi vb.

6. KÜLTÜR İLE İLGİLİ TEMEL KAVRAMLAR

6.11. Kültürel Yozlaşma:

Bir kültürün dışardan devamlı ve yoğun olarak kültürel öğeleri alması ve bu öğeleri kendi içinde yoğurup biçimlendirmemesi sonucu, kültürel bütünlüğün bozulmasıdır.

6. KÜLTÜR İLE İLGİLİ TEMEL KAVRAMLAR

6.11. Kültürel Yozlaşma:

Örneğin; gençlerin batı kültürüne özenmesi, anadilin yabancı kelimelerle yozlaşması vb.

6. KÜLTÜR İLE İLGİLİ TEMEL KAVRAMLAR

6.12. Kültür Emperyalizmi :

Emperyalizm , bir ülkenin başka bir ülkenin kaynaklarını sömürmesi demektir.

Kültür Emperyalizmi:

Gelişmiş ülkelerin, az gelişmiş diğer kültürleri özellikle kitle iletişim araçlarıyla etkilemesi ve kendine benzetmesidir.

6. KÜLTÜR İLE İLGİLİ TEMEL KAVRAMLAR

Örneğin;

Batı kültürü, TV programları ve filmleriyle diğer kültürleri giyim, eğlence ve tüketim alışkanlıkları bakımından kendine benzetmektedir.

Böylece Batı, ürettiği ürünlere daha çok pazar bulacaktır.

7. SAĞLIĞI ETKİLEYEN KÜLTÜREL FAKTÖRLER

Alışkanlıklar: Ölüm, doğum törenleri, yerleşim, gıda ve su kaynaklarına bağlı hastalıklar gibi konuları ele alır.

Örneğin, doğum sonrası, loğusaya loğusa şerbeti içirilmesi sıvı ve enerji ihtiyacını karşılayacağı için yararlıken,

Çocuğu üç ezan emzirmeme veya loğusaya su verilmemesi sağlığı bozacak alışkanlıklardır.

7. SAĞLIĞI ETKİLEYEN KÜLTÜREL FAKTÖRLER

Din: Din, sosyal sistem içinde sosyo- kültürel yapının bir parçasıdır.

Örneğin, İslamiyet'te alkolün günah sayılması alkolizmden ve alkol sonucu oluşabilecek hastalıklardan korunurken, içinde alkol olması düşüncesiyle hekim tarafından önerilen şurubun çocuğa içirilmemesi sağlık açısından sakınca yaratabilmektedir.

7. SAĞLIĞI ETKİLEYEN KÜLTÜREL FAKTÖRLER

Giyinme: Kadın ve erkeklerin giyim biçimlerine ilişkin kültürel algılamaları, belirli yerlerde nasıl giyinildiğini, belirli hastalıklarla bunların ilişkisinin olup olmadığı gibi konuları kapsar.

Örneğin, kültüre göre uzun giysiler giyme alışkanlığı ve peçe takılması kemik hastalıklarına yol açabilmektedir

7. SAĞLIĞI ETKİLEYEN KÜLTÜREL FAKTÖRLER

Kişisel Hijyen: Kişisel hijyenin gerçekleştirilip gerçekleştirilmediği, yıkanma ve temizlik alışkanlıkları sağlık ve hastalıkla yakından ilişkilidir.

Örneğin, diş fırçalama alışkanlığının olmadığı toplumlarda; diş çürüklerine, diş eti enfeksiyonlarına ve diğer ağız-diş sağlığı problemlerine çok sık rastlanmaktadır.

7. SAĞLIĞI ETKİLEYEN KÜLTÜREL FAKTÖRLER

Cinsel Davranış: Evlilik öncesi ve evlilik içindeki cinsel ilişkiler, yasaklar, kadına ve erkeğe özgü cinsel normlar vb konuları kapsar.

Örneğin, evlilik öncesi cinsel ilişki yasağı istenmeyen ve planlanmamış erken gebelikleri önlerken, cinsel korkulara ve cinsel problemlere neden olabilmektedir.

7. SAĞLIĞI ETKİLEYEN KÜLTÜREL FAKTÖRLER

Önleyici Örüntüler: Doğum kontrolü, gebeliği önleme ve kürtaja ilişkin kültürel tutumların kadın sağlığını nasıl etkileyeceği, gebeliği önleyici yöntem kullanımına ilişkin tutumlar toplumların kültürüne göre değişmektedir.

7. SAĞLIĞI ETKİLEYEN KÜLTÜREL FAKTÖRLER

Nüfus Politikası: Optimum aile büyüklüğüne ve çocuğun cinsiyetine ilişkin inançları kapsar.

Örneğin, Türk toplumunda erkek çocuğunun özel bir öneminin olması gibi.

7. SAĞLIĞI ETKİLEYEN KÜLTÜREL FAKTÖRLER

Hamilelik ve Doğum Pratikleri: Hamilelik boyunca beslenme, giyinme ile ilgili davranıştaki değişimleri kapsar.

Örneğin, yeni doğan bebeğe üç ezan vakti geçinceye kadar ağzı kokmasın diye su verilmemesi.

7. SAĞLIĞI ETKİLEYEN KÜLTÜREL FAKTÖRLER

Evlilik Örgütleri: Çok eşli, tek eşli evlenmeler, akraba evlilikleri sağlığı etkileyebilir.

Örneğin, akraba evlilikleri hemofili, talasemi (Akdeniz anemisi) gibi genetik geçişli hastalıkların görülmesini artırabilir.

7. SAĞLIĞI ETKİLEYEN KÜLTÜREL FAKTÖRLER

Ekonomik Durum: Refahın toplumdaki dağılımı; gelirin; konut, beslenme, giyinme için yeterli olup olmamasıdır.

Örneğin, yoksulluk beslenme bozukluğuna, hastalıkların sıklaşmasına, bireyin gelirinin çoğunun tedaviye ayrılmasına ve dönerek yoksulluğa yol açmaktadır.

7. SAĞLIĞI ETKİLEYEN KÜLTÜREL FAKTÖRLER

Aile Yapısı: Ailelerin geniş ya da çekirdek olup olmadığı sağlığı etkileyebilmektedir.

Örneğin; genç bir anne yeni doğan bebeğinin bakımı konusunda hemşirenin önerilerini kayınvalidesi onaylamadığı için uygulamayabilir.

7. SAĞLIĞI ETKİLEYEN KÜLTÜREL FAKTÖRLER

Cinsiyet Roller: Cinsler arasındaki iş bölümü; çalışan- evde olan- yemek hazırlayan-çocuk bakımını gerçekleştiren kim olduğu; iki cinsin beklentileri, sorumlulukları ve sosyal hakları, her bir cinsin davranışına ilişkin kültürel inançları sağlığı etkileyebilir.

7. SAĞLIĞI ETKİLEYEN KÜLTÜREL FAKTÖRLER

Vücut İmajındaki Değişmeler: Vücuda ilişkin kültüre göre değişen imaj ve değişimleri içerir. Örneğin, kozmetiklerin etkisi, estetik cerrahinin etkisi, kadınlar arasında zayıflık, uzunluk gibi vücudun biçimine ilişkin görüşleri kültürel değerleri kapsar

UZM. EMİNE ONKUN
TEŞEKKÜR EDERİM.

